

Økonomiske konsekvenser ved øget areal med efterafgrøder

Jacobsen, Brian Højland

Publication date:
2009

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jacobsen, B. H., (2009). *Økonomiske konsekvenser ved øget areal med efterafgrøder*, 2 s., sep. 18, 2009. FOI
Udredning

18. september 2009

Københavns Universitet
Fødevareøkonomisk institut
Brian H. Jacobsen

Økonomiske konsekvenser ved øget areal med efterafgrøder

Landbrug og Fødevarer har i brev af 3. september anført, at omkostningerne ved yderligere 140.000 ha efterafgrøder er ca. 133 mio. kr. eller 950 kr. pr. ha. På den baggrund har Plantedirektoratet bedt FOI kontakte Fødevarer og Landbrug / Landscenteret med henblik på en afklaring af hvordan de er kommet frem til 950 kr. pr. ha.

Derefter bedes FØI og F&L udarbejde et kort notat hvor enigheder og uenigheder klarlægges. Som supplement vil Plantedirektoratet lave et notat der beskriver muligheden for at vælge mellem nedsat N-kvote og mellemafgrøder m.m.

I notat af 13. August 2009 beskriver Leif Knudsen nærmere hvordan omkostningerne ved øget areal med efterafgrøder er beregnet. Det fremgår at omkostningerne for bedrifter på sandjord er relativ begrænset (114-316 kr. pr. ha), mens den er noget højere på lerjord (1.025 – 1.522 kr. pr. ha). Hovedparten af tabet på lerjord er knyttet til skift fra vintersæd til vårsæd. Grundlæggende er der ikke den store forskel mellem FOI og Landscenteret i omkostningerne pr. ha for de forskellige kategorier.

Det er i beregningerne fra Landscenteret antaget, at de 140.000 ha efterafgrøder er fordelt med 115.000 ha på lerjord (82%) og 25.000 ha på sandjord (18%). Endvidere er det antaget, at der er behov for sædskifteændringer på næsten 100.000 ha eller ca. 70%. Samlet betyder dette, at omkostningerne pr. ha bliver ca. 1.000 kr. pr. ha.

Dertil kommer så de 50.000 ha der skyldes bortfald af muligheden for at have 100% grønne marker (se Grøn vækst oplægget). Den manglende stigning er i VMPIII midtvejsevalueringen opgjort til 27.000 ha for 2007. Landscenteret forventer, at 85% af disse efterafgrødeændringer er omfattet af sædskifteændringer og at 70% er placeret på lerjord. Omkostningen er her ca. 1.070 kr. pr. ha.

Brian H. Jacobsen
Fødevareøkonomisk Institut
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg C

Tlf. 35 33 68 73
E-mail: brian@foi.dk

I virkemiddeludvalg 2 er omkostninger opgjort af FOI til at være 440 kr. pr. ha , idet der var indregnet at nogle bedrifter ville have behov for sædskifteændringer. Tabet ved sædskifteændringer blev opgjort til 1.900 kr. i region øst (lerjord). Da behovet for sædskifteændringer blev antaget at gælde ca. 10% blev den samlede omkostning et tab på 520 kr. pr. ha. for den østlige region, mens tabet i region Vest var 330 kr. pr. ha.

Baggrunden for dette er et potentielt efterafgrødeareal i Danmark på 500.000 ha, som angivet i virkemiddeludvalg 1 rapporten. Dette er i virkemiddeludvalg 2 fordelt således, at der er 198.000 ha i region vest, 230.000 ha i midt og 83.000 ha i øst. Dette vil som minimum give mulighed for en stigning i efterafgrødearealet på ca. 250.000 ha uden at sædskiftet skulle ændres på langt de fleste bedrifter.

Det afgørende for omkostningen er således behovet for sædskifteændringer og placeringen på sand eller lerjord. Anvendes de omkostninger pr. ha som Landscenteret har lavet, men med en antagelse om at 50% placeres uden sædskifteændringer og at de resterende placeres ligeligt på de 4 kategorier (ler/sand/plante/husdyr) med sædskifteændringer fås en gennemsnitlig omkostning på 450 kr. pr. ha.

Landscenterets fordeling tager udgangspunkt i Miljøministeriets nitratklasssekort, hvorfor langt hovedparten af efterafgrøder er placeret på lerjord da effekten her er størst. Det fremgår også, at vurderingen er behæftet med stor usikkerhed så længe fordelingen af ekstra efterafgrødekrav på vandoplande ikke kendes. Et synspunkt FOI deler.

Det vurderes, at hovedparten af de bedrifter der har benyttet muligheden for 100% grønne marker vil skulle foretage sædskifteændringer. Hovedparten af disse arealer er nok på lerjord, som angivet af Landscenteret. Set i det lys vurderes det, at de gennemsnitlige omkostninger for denne gruppe kan blive højere end de 440 kr. pr. ha, men måske indenfor det interval på 330 – 660 kr. pr. ha der blev angivet i Virkemiddeludvalg 1.

For de nye 140.000 ha så vurderer FOI, at der så længe den præcise placering i relation til vandplanerne ikke kendes, så må det antages at efterafgrøderne vil skulle placeres relativt jævnt over jordtyper. Dertil kommer, at behovet for sædskifteændringer vurderes til at være lavere end angivet af Landscenteret, hvorfor omkostningen på 950 kr. pr. ha vurderes at være for høj. Det skal dog anføres, at før omkostningen ved etablering af de 190.000 ha efterafgrøder kan beregnes mere eksakt af FOI såvel som Landscentret, skal fordelingen af de ekstra efterafgrøder på vandoplande kendes.